

Forstår du din baby?

Kommunikation. Ved at bruge babytegn sikrer du, at det lille barn bliver set, forstået og anerkendt.

Af **Rikke Winckler**
Tegning: **Lillian Brøgger**

Hvorfor skal man overhovedet bruge babytegn?

Som aktiv babytegn-foregangskvinde er jeg ofte stødt på det spørgsmål – sammen med udtalelser som: »Vi har da altid kunnet kommunikere med børnene uden«.

Til det er mit svar: »Nej, det har I faktisk ikke. I har kommunikeret med børnene uden en bevidst brug af babytegn, men I har helt sikkert brugt tegn og fagter.« Hvem siger ikke »ved ikke« og sætter hænderne ud til siden med håndfladen opad? Og gør børnene ikke det samme? Og oplever I ikke dialog og samhørighed, når I gør det samtidig, mens I leder efter den røde brandbil, som er blevet væk?

Dét er babytegn.

Og tænk på alle de børnesange, I synger i vuggestuen og dagplejen. De sange, der rigtigt fænger, er dem med fagter til. Børnene lærer dem, og de bruger også tit en bevægelse, der hører til en speciel sang for at fortælle, at det er lige præcis den sang, de har lyst til at synge.

Dét er babytegn.

Babytegn er ingen videnskab.

Børn kommunikerer med deres krop, og de kan lave tegn og fagter, længe før de kan tale. Voksne – både forældrene og dem, der arbejder professionelt med de 0-3-årige – ved, at det er helt naturligt at bruge kropssprog og fagter, når man har med små børn at gøre. Allerede når de som spæde ligger på puslebordet, imiterer de os. For de vil kontakten.

Bogen *Babytegn – tal med din baby før de kan tale*, skrevet af de amerikanske psykologer Acredolo og Goodwyn, betragtes af mange som et hovedværk inden for babytegn. Ved at interviewe en masse familier fandt de to ud af, at alle børn og forældre helt naturligt har tegn og fagter for mange ting. Og at de børn, der brugte flest tegn og fagter, voksede op i familier, hvor forældrene var særligt begejstrede for det.

Bogen er også min største inspirationskilde, fordi den lægger vægt på, at babytegn dybest set handler om, at barnet bliver *set og forstået*, og dermed *anerkendt*.

Jeg mener ikke, vi skal have et ensrettet babytegn-sprog. Kan det ikke være ligegyldigt, om et barn i København kan gøre sig forståelig i Kolding? Det vigtige er, at barnets nære omsorgspersoner – forældrene og de ansatte i dagpleje og institution – forstår det.

»Tænk at kunne fortælle, at man gerne vil ud at sove, når man bare er 14 måneder gammel.«

Rikke Winckler

Selvfølgelig skal man i den enkelte institution vælge det samme tegn for at spise på alle stuer og have fælles tegn for spisning hos de dagplejere, der arbejder sammen. Pointen er jo, at barnet skal kunne fortælle om sin sult, uanset om det er på visit på rød stue eller hos sin gæstedagplejer. Men målet – at barnet bliver set, forstået og anerkendt – må ikke

gå tabt i regelrytteri om hvilket tegn, der er det rigtige. I denne sammenhæng er der ikke noget, der er rigtigt eller forkert.

Børnene skal ikke være små cirkusheste, der bare kan en masse tegn. Og de skal ikke skoles i at bruge tegn. Men som voksne rollemodeller giver vi dem et redskab til at udtrykke sig med, når vi bruger tegn sammen med dem.

Jo længere tid jeg har arbejdet med babytegn, jo tydeligere bliver det for mig, hvor meget anerkendelse der er i at bruge tegn. At babytegn simpelthen er en *metode*, der hjælper de voksne til det, de fleste af os gerne vil – nemlig anerkende børnene.

Det kræver et lille puf fra de voksne at bringe børnene videre til at kunne flere tegn. Og det kommer simpelthen ved, at den voksne selv bruger tegnene *samtidig* med ordene. For de professionelle er det jo ikke ukendt at puffe børn videre i deres udvikling. Det skal bare integreres i de voksne, og vi skal huske, hvilke vigtige rollemodeller vi er – hele tiden.

I bogen beskriver de amerikanske psykologer sprogudviklingen som et puslespil med mange brikker, der skal falde på plads. Og den største fejl, vi som voksne oftest begår, er, at vi regner sprogudviklingen fra det tidspunkt, barnet kan tale.

Men undersøgelser af børn, der bruger babytegn, viser, at udviklingen starter længe før. For at kende forskel på en hund, en kat og en ko skal man have nogenlunde styr på sin *begrebsdannelse*, og den kommer før, børnene kan udtale ordene – hvilket man tydeligt kan se, når

man læser bøger med børn, der bruger babytegn.

Normalt foregår læsningen ved, at den voksne siger: »Hvor er koen? Hvor er elefanten?« Og barnet peger. Men når man sidder og læser med et barn, der kan babytegn, bliver situationen

nen vendt. Barnet viser tegnet for elefant (en finger op til næsen) eller tegnet for ko (horn oppe i panden) og peger selv eller lader den voksne pege.

»Men kan børn overhovedet give udtryk for deres behov så tidligt?« er der også mange, der spørger. Og, ja det kan de faktisk.

»Vi sidder ved bordet og spiser risengrød. Vi hygger,

man meget nemt komme til at sige: 'Sid nu stille!' eller 'Spis din mad, Gustav'. Heldigvis husker jeg den anerkendende tilgang og siger: 'Hvad er der Gustav?' Og den lille lyshårede dreng kigger op på mig, tager den ene hånd op på kinden og lægger hovedet på skrå. Jeg siger til ham: 'Er du træt?' Og han nikker. Jeg siger: 'Vil du ud at sove?' Og han nikker igen. Vi skubber risengrøden til side, og Gustav bliver puttet ude i sin krybbe.«

Se, det er dialog,

behovstilfredsstillelse og anerkendelse.

Tænk at kunne fortælle, at man gerne vil ud at sove, når man bare er 14 måneder gammel.

Og det er jo her, at babytegn bliver rigtig interessante og vedkommende. Det handler ikke om, at de kan forstå os. For det kan de. Næ, det handler om, at *vi kan forstå dem*, at de kan udtrykke sig over for os, og at vi kan springe en masse gætterier over og gå direkte ud efter en mad eller et glas vand eller lægge dem ud at sove.

Så når jeg bliver spurgt, hvorfor man skal bruge babytegn, så er dét mit svar: Fordi børnene med babytegn kan udtrykke sig over for os og blive forstået. Og at føle sig forstået, er det ikke det, vi alle ønsker – barn som voksen? ■

Rikke Winckler er pædagog og holder kurser og foredrag om babytegn. Læs mere på www.babytegn.nu.

for det er december, og der er nisser og gran alle vegne. Men lille Gustav på 14 måneder sidder meget uroligt. Flytter sig rundt på stolen og tværer rundt i risengrøden. Som voksen kan